

Қазақстан Республикасының Мәдениет және ақпарат министрлігі

Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрінің 2023 жылғы 24 қазандағы № 417-НҚ бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2023 жылғы 24 қазанда № 33567 болып тіркелді. Күші жойылды - Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрінің 2025 жылғы 11 шілдедегі № 318-НҚ (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен

Министерство культуры и информации Республики Казахстан

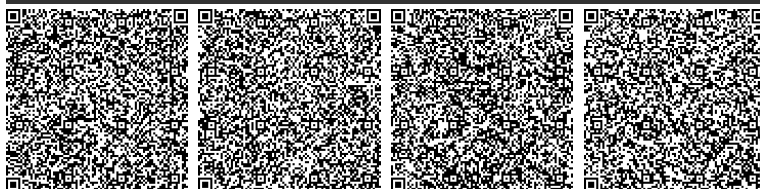
«Республикалық маңызы бар тарих және мәдениет ескерткіштерінің мемлекеттік тізімін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2020 жылғы 14 сәуірдегі № 88 бұйрығына өзгеріс енгізу туралы

Ескерту. Күші жойылды - ҚР Мәдениет және ақпарат министрінің 11.07.2025 № 318-НҚ (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

БҰЙЫРАМЫН:

1. «Республикалық маңызы бар тарих және мәдениет ескерткіштерінің мемлекеттік тізімін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2020 жылғы 14 сәуірдегі № 88 бұйрығына (Қазақстан Республикасының Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 20397 болып тіркелген) мынадай өзгеріс енгізілсін:

осы бұйрыққа қосымшаға сәйкес көрсетілген бұйрықпен бекітілген Республикалық маңызы бар тарих және мәдениет ескерткіштерінің мемлекеттік тізімі жаңа редакцияда жазылсын.

«ЗҚАИ» ШЖҚ РМК лауазымды тұлғаның ЭЦҚ мәліметі бар QR-код

ҚР НҚА ЭББ-гі нақты құжатқа сілтеу QR-коды

2. Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігінің Мәдениет комитеті заңнамада белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықтың Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелуін;

2) осы бұйрықтың Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігінің интернет-ресурсында орналастырылуын;

3) осы бұйрық мемлекеттік тіркеуден өткеннен кейін он жұмыс күні ішінде осы тармақтың 1) және 2) тармақшаларында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтердің Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігінің Заң департаментіне ұсынылуын қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасының Мәдениет және ақпарат вице-министріне жүктелсін.

4. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының Мәдениет және ақпарат министрі А. Балаева

**2023 жылғы 24 қазандағы
№ 417-НҚ
бұйрығына
қосымша**

**Қазақстан Республикасы
Мәдениет және
спорт министрінің
2020 жылғы 14 сәуірдегі
№ 88 Бұйрығымен
бекітілген**

**Республикалық маңызы бар тарих және мәдениет ескерткіштерінің
мемлекеттік тізімі**

Р /с №	Тарих және мәдениет ескерткішінің атауы	Ескерткіштің түрі	Ескерткіштің орналасқан жері
1	2	3	4
Астана қаласы			
1	Бозоқ қалашығы, VIII-IX ғасырлар	археология	Астана қаласының оңтүстік-батыс бөлігі, Бұзықты көлінің шығыс жағалауы
2	Мұсылман мектебі, қазіргі – Тарихи-мәдени мұра объектілерін және ескерткіштерді сақтауды қамтамасыз ету жөніндегі дирекциясының ғимараты, сәулетші белгісіз, XIX ғасырдың соңы	қала құрылысы және сәулет	Отырар көшесі, 1/3
3	Тың игерушілер сарайы, қазіргі – «Астана» концерт залы, сәулетшілер П.Ю. Фогелс, О.Н. Крауклис, Д.К. Даннеберг, 1963 жыл, 2000-2001 жылдары реконструкция жүргізілген	қала құрылысы және сәулет	Кенесары көшесі, 32
Барлығы: 3 тарих және мәдениет ескерткіштері (1 – археология, 2 – қала құрылысы және сәулет)			
4	Қазақстан Республикасы Ғылым академиясының бас корпусы, қазіргі – «Ғылым ордасы» республикалық мемлекеттік кәсіпорнының ғимараты, сәулетші А.В. Щусев, 1948-1953 жылдар, 1980 жылғы жапсарлас құрылыс	қала құрылысы және сәулет	Шевченко көшесі, 28
5	А.С. Пушкин атындағы мемлекеттік кітапхана, қазіргі – Қазақстан Республикасының Ұлттық кітапханасының ғимараты, сәулетшілер В. П. Ищенко, В.Н. Ким, К.К. Кальпой, В.Н. Тютин, Э.К. Кузнецова, 1970 жыл	қала құрылысы және сәулет	Абай даңғылы, 14
6		қала құры-	Қазыбек би көшесі, 28

	Верный ерлер гимназиясы, қазіргі – Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің ғимараты, сәулетші П. Гурдэ, 1892-1895 жылдар	лысы және сәулет	
7	Республика сарайы, сәулетшілер Н.И. Рипинский, В.Н. Ким, Л.Л. Ухоботов, Н.Г. Ратушный, В.И. Кукушкин, Б.Н. Делов, 1970 жыл	қала құрылысы және сәулет	Достық даңғылы, 54 Абай алаңы
8	Қазақ ССР Үкіметінің үйі, қазіргі – Т. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясының ғимараты, сәулетші М.Я. Гинзбург, 1927-1931 жылдар	қала құрылысы және сәулет	Бөгенбай батыр көшесі, 136 а
9	М.О. Әуезовтың әдеби-мемориалдық музей-үйі, сәулетші Г.Г. Герасимов, 1961 жыл, әкімшілік ғимарат, 1963 жыл	қала құрылысы және сәулет	Төлебаев көшесі, 185
10	Сәулетшілер Зенковтардың үйі, қазіргі – қалалық жедел жәрдем станциясының ғимараты, сәулетші белгісіз, XIX ғасырдың соңы	қала құрылысы және сәулет	Қазыбек би көшесі, 115
11	Қазақ ССР-нің Үкімет үйі, қазіргі – Қазақ-британ техникалық университеті, сәулетшілер Б.Р. Рубаненко, Т.А. Симонов, 1947-1957 жылдар	қала құрылысы және сәулет	Төле би көшесі, 59, Астана алаңы
12	Верный қаласының құрметті азаматы Т.А. Головизиннің үйі, қазіргі – Мемлекеттік резиденцияның № 4 ғимараты, сәулетші белгісіз, 1905-1908 жылдар	қала құрылысы және сәулет	Н. Назарбаев даңғылы, 162
13	Көпес М.А. Гавриловтың үйі, сәулетші А.П. Зенков, XX ғасырдың басы	қала құрылысы және сәулет	Желтоқсан көшесі, 167
14	Көпес И. Ғабдувалиевтің сауда үйі, қазіргі – «Қызыл-Таң» маталар үйі, сәулетші А.П. Зенков, 1912 жыл	қала құрылысы және сәулет	Жібек жолы көшесі, 39
15	Офицерлер жиналысының үйі, қазіргі – Ықылас атындағы халық музыкалық аспаптар музейінің ғимараты, сәулетші А.П. Зенков, 1908 жыл	қала құрылысы және сәулет	Зенков көшесі, 24
16	Көпес Г. Шахворостовтың үйі, қазіргі – Қазақстан Республикасындағы Америка Құрама Штаттарының консулдығы ғимараты, сәулетші А. П. Зенков, 1890 жыл	қала құрылысы және сәулет	Н. Назарбаев даңғылы, 99

17	«Медеу» спорт кешені, сәулетшілер В.З. Кацев, А.С. Қайнарбаев, инженер С.Б. Матвеев, 1969-1972 жылдар	қала құрылысы және сәулет	Медей шатқалы
18	Ә. Қастеев атындағы Мемлекеттік өнер музейінің ғимараты, сәулетшілер Ә.К. Кузнецова, О.А. Наумова, Б.М. Новиков, 1976 жыл	қала құрылысы және сәулет	Көктем-3 ықшам ауданы, 22/1 ү
19	Верный ерлер гимназиясының пансионы, қазіргі – С. Бегалин атындағы орталық қалалық балалар кітапханасы ғимараты, сәулетші П.В. Гурдэ, А.П. Зенковтың қатысуымен, 1907 жыл	қала құрылысы және сәулет	Достық даңғылы, 15
20	Вознесенск кафедралды соборы, сәулетшілер К.А. Борисоглебский, С. К. Тропаревский, Н.И. Степанов пен А.П. Зенковтың қатысуларымен, 1904-1906 жылдар	қала құрылысы және сәулет	Гоголь көшесі, 40, 28 гвардиялық-панфиловшылар атындағы саябақ
21	Абай атындағы Қазақ мемлекеттік академиялық опера және балет театрының ғимараты, сәулетшілер А.Н. Простаков, Н.О. Оразымбетов, 1939-1941 жылдар	қала құрылысы және сәулет	Қабанбай батыр көшесі, 110
22	А.Колпаковский атындағы реалдық бастауыш қалалық училище, қазіргі – «Қазқайтажанарту» республикалық мемлекеттік кәсіпорынның ғимараты, сәулетші А.П. Зенков, 1890 жыл	қала құрылысы және сәулет	Гоголь көшесі, 37
23	Мемлекет және қоғам қайраткері Дінмұхамед Ахмедұлы Қонаевтың бюсті, мүсіншілер Т.С. Досмағамбетов, А.Б. Татаринов, 1978 жыл	монументтік өнер құрылысы	Бөгенбай батыр және Д.Қонаев көшелерінің қиылысы
24	Екі мәрте Кеңес Одағының Батыры С.Д. Луганскийдің бюсті, мүсінші Б. Павлов, сәулетші И. Белоцерковский, 1947 жыл	монументтік өнер құрылысы	Абылай хан даңғылы, (Гоголь және Әйтеке би көшелерінің қиылысы)
25	Даңқ мемориалы, мүсіншілер А.В. Артимович, В.В. Андрищенко, сәулетшілер Т.К. Басенов, Р.А. Сейдалин, 1975 жыл	монументтік өнер құрылысы	28 гвардиялық-панфиловшылар атындағы саябақ
26	Абай Құнанбайұлының (Ибраһим) ескерткіші, мүсінші Х.И. Наурызбаев, сәулетші И. Белоцерковский, 1961 жыл	монументтік өнер құрылысы	Достық даңғылы, Абай алаңы

27	Мұхтар Әуезовтің ескерткіші, мүсінші Е.А. Сергебаев, сәулетшілер О. Баймырзаев, А. Қайнарбаев, 1980 жыл	мону-мент-тік өнер құры-лысы	Абай даңғылы, М. Әуезов атындағы Қазақ мемлекеттік академиялық драма те-атрының алдында
28	Шоқан Уәлихановтың ескерткіші, мүсінші Х.И. Наурызбаев, сәулет-ші Ш.Е. Уәлиханов, 1969 жыл	мону-мент-тік өнер құры-лысы	Шевченко көшесі, Қазақстан Республи-касы Ғылым академиясының алаңы
29	Әліби Жангелдиннің ескерткіші, мүсіншілер Т.С. Досмағамбетов, О. Г. Прокопьева, сәулетші Ш.Е. Уәлиханов, 1975 жыл	мону-мент-тік өнер құры-лысы	Алматы-1 станциясы вокзалының алаңы
30	Амангелді Имановтың ескерткіші, мүсінші Х. Асқар-Сарыджа, сәу-летші Т. Басенов, 1947 жыл	мону-мент-тік өнер құры-лысы	Абылай хан даңғылы, Амангелді саяба-ғы
31	Нан өнімдері министрлігінің ғимараты, қазіргі – «Мәдениеттерді жа-қындастыру орталығы» мемлекеттік музейі» республикалық мемле-кеттік қазыналық кәсіпорнының ғимараты, сәулетші В. Твердохле-бов, мүсінші И. Вахек, 1936 жыл	қала құры-лысы және сәулет	Қабанбай батыр көшесі, 94
32	Ахмет Байтұрсынұлының музей-үйі, сәулетші белгісіз, 1917 жыл	қала құры-лысы және сәулет	А. Байтұрсынұлы көшесі, 60
33	Қазақстан Республикасының Орталық мемлекеттік музейі ғимараты, сәулетшілер Ю. Ратушный, З. Мустафина, Б. Рзағалиев, 1985 жыл	қала құры-лысы және сәулет	Н. Назарбаев даңғылы, Самал-1 ықша-мауданы, 44
34	Орталық мемлекеттік архив ғимараты, сәулетшілер С. Суховский, Д. Страховский, 1962 жыл	қала құры-лысы және сәулет	Абай даңғылы, 39
35	Ш. Айманов атындағы «Қазақфильм» кешендік ғимараты (тонстудия, өндірістік, екі павильонды блок), сәулетшілер Д. Фомичев, В. Райлян, 1940 жыл	қала құры-лысы және сәулет	Әл-Фараби даңғылы, 176
36	Саяси-ағарту үйі, қазіргі – Қазақконцерт, 1955 жыл	қала құры-лысы және сәулет	Абылай хан даңғылы, 83

Барлығы: 33 тарих және мәдениет ескерткіштері (25 – қала құрылысы және сәулет, 8 – монументтік өнер құрылысы)			
Шымкент қаласы			
37.	Сайрам (Испиджаб) қалашығы, VIII-XVII ғасырлар	археология	Сайрам тұрғын үй алабының аумағы
38	Әбдел-Әзіз баб кесенесі, XIII-XVIII ғасырлар	қала құрылысы және сәулет	Сайрам тұрғын үй алабының аумағы
39	Ибрагим ата кесенесі, XIII-XVIII ғасырлар	қала құрылысы және сәулет	Сайрам тұрғын үй алабының аумағы
40	Қожа Салық кесенесі, XIII-XVIII ғасырлар	қала құрылысы және сәулет	Сайрам тұрғын үй алабының аумағы
41	Мірәлі баб кесенесі, XIII-XVIII ғасырлар	қала құрылысы және сәулет	Сайрам тұрғын үй алабының аумағы
42	Қарашаш ана кесенесі, XII-XVIII ғасырлар	қала құрылысы және сәулет	Сайрам тұрғын үй алабының аумағы
43	Хызыр мұнарасы, XIX ғасыр	қала құрылысы және сәулет	Сайрам тұрғын үй алабының аумағы
Барлығы: 7 тарих және мәдениет ескерткіштері (1 – археология, 6 – қала құрылысы және сәулет)			
Абай облысы			
44	Бірінші қоғамдық кітапхана, сәулетші белгісіз, XIX ғасырдың соңы	қала құрылысы және сәулет	Семей қаласы, Мәңгілік ел көшесі, 22
45	Ямышевскилік бекініс қақпасы, сәулетші Андреев, XVIII ғасыр (1776 жыл)	қала құрылысы және сәулет	Семей қаласы, Абай көшесі
46	Губернатор үйі, қазіргі – Облыстық тарихи-өлкетану музейінің ғимараты, сәулетші белгісіз, 1856 жыл	қала құры-	Семей қаласы, Абай көшесі, 90

		лысы және сәулет	
47	Почтальон Липухиннің үйі, қазіргі – Ф.М. Достоевскийдің әдеби-мемориалдық музей-үйінің ғимараты (1857-1859 жылдары тұрған), сәулетші белгісіз, XIX ғасырдың ортасы	қала құрылысы және сәулет	Семей қаласы, Достоевский көшесі, 118
48	Революция және азамат соғысы батырларына мемориал, мүсіншілер А.В. Тихомиров, О.С. Ключкин, А.М. Семченко, сәулетші М.И. Михайлов, 1977 жыл	монументтік өнер құрылысы	Семей қаласы, Мамай батыр көшесіндегі саябақ аумағы
49	Екі мұнаралы мешіт, сәулетшілері А. Болотов, инженер-поручик Манашев, 1856-1862 жылдар	қала құрылысы және сәулет	Семей қаласы, Абай көшесі, 50
50	Бір мұнаралы мешіт, сәулетшілері Ғабдулла Эфенди, Баязид Сатбаев, 1908-1910 жылдар	қала құрылысы және сәулет	Семей қаласы, М. Жұмабаев көшесі, 17
51	Мұхтар Әуезов дүниеге келген үй, сәулетші белгісіз, XIX ғасырдың II-ші жартысы	қала құрылысы және сәулет	Абай ауданы, Бөрілі ауылы
52	Абай Құнанбайұлының усадьбалық кешені (Абайдың музей-үйі, Абайдың жерленген орны), 1894-1904 жылдар	ансамбльдер мен кешендер	Абай ауданы, Кеңгірбай би ауылы, Жидебай шатқалы
53	Қозы-Көрпеш-Баян сұлу кесенесі, VIII-X ғасырлар	қала құрылысы және сәулет	Аягөз ауданы, Тарлаулы ауылынан оңтүстікке қарай 7 шақырым, Аягөз өзенінің оң жағалауы, Тансық станциясынан батысқа қарай 11 шақырым
54	Абайдың «Жидебай-Бөрілі» мемлекеттік тарихи-мәдени және әдеби-мемориалдық музей-қорығының ғимараттар тобы (әкімшілік ғимарат, көпес Р. Ершовтың үйі, жалғасқан құрылыс) сәулетші белгісіз, 1860 жыл	қала құрылысы және сәулет	Семей қаласы, Қ. Мұхамедханов көшесі, 29
55	Абай Құнанбайұлы оқыған Ахмет Риза медресесі, сәулетші белгісіз, XIX ғасырдың 60 жылдары	қала құрылысы және сәулет	Семей қаласы, Қ. Мұхамедханов көшесі, 29
56	Абай Құнанбайұлы тұрған үй (Анияр Молдабаевтың үйі), қазіргі – «Алаш арыстары – М. Әуезов» музейі, сәулетші белгісіз, XIX ғасырдың соңы	қала құрылысы және сәулет	Семей қаласы, Бөгенбай батыр көшесі, 132

Барлығы: 13 тарих және мәдениет ескерткіштері (11 – қала құрылысы және сәулет, 1 – монументтік өнер құрылысы, 1 – ансамбль мен кешен)			
Ақмола облысы			
57	В.В. Куйбышев музей-үйі, қазіргі – Көкшетау қаласының тарихы музейінің ғимараты, 1889-1905 жылдар	қала құрылысы және сәулет	Көкшетау қаласы, Қанай би көшесі, 32
58	Шоқан Уәлихановтың ескерткіші, мүсінші Т.С. Досмағамбетов, сәулетші К.А. Әбдіков, 1971 жыл	монументтік өнер құрылысы	Көкшетау қаласы, М. Әуезов және М. Сағдиев көшелерінің қиылысы
59	Халық композиторы Біржан Қожағұлұлының жерленген жері (1832-1897 жылдар) (бюст, стела), мүсінші Т.С. Досмағамбетов, 1950 жыл	монументтік өнер құрылысы	Степняк қаласы, Біржан сал көшесі, ескі зират аумағы
60	Ботағай (Бытығай) кесенесі, XIV-XV ғасырлар	қала құрылысы және сәулет	Қорғалжын ауданының Қорғалжын ауылынан шығысқа қарай 2 шақырым
61	Сәулеттік-мемориалдық монумент, 2004 жыл	монументтік өнер құрылысы	Бурабай кенті, Абылай хан алаңқайы
Барлығы: 5 тарих және мәдениет ескерткіштері (3 – қала құрылысы және сәулет, 2 – монументтік өнер құрылысы)			
Ақтөбе облысы			
62	Теміржолшылардың мәдениет үйі, сәулетші белгісіз, 1928 жыл	қала құрылысы және сәулет	Ақтөбе қаласы, Ш. Уәлиханов көшесі, 39
63	Кеңес Одағының батыры ұшқыш-космонавт В.И. Пацаевтың ескерткіш-мүсіні, мүсінші Ю.А. Тур, сәулетші А.А.Заварзин, 1976 жыл	монументтік өнер құрылысы	Ақтөбе қаласы, Әбілқайыр хан даңғылы
64	Кеңес Одағының батыры Әлия Молдағұлованың ескерткіш-мүсіні, мүсінші Е.Н. Штамм, сәулетші Л.В. Распутов, 1960 жыл	монументтік өнер құрылысы	Ақтөбе қаласы, Шернияз көшесі
65			

	Дауымшар некрополі: кесене, сағанатам, құлпытастар, шағын сәулет нысандары, XVIII-XX ғасырдың басы	ан-самбльдер мен кешендер	Байғанин ауданы, Жарқамыс ауылынан оңтүстік-батысқа қарай 40 шақырым
66	Қарасақал некрополі: кесене, сағанатам, құлпытастар, шағын сәулет нысандары, XVII-XX ғасырлар	ан-самбльдер мен кешендер	Байғанин ауданы, Жарқамыс ауылынан оңтүстік-батысқа қарай 60 шақырым
67	Сүндет кесенесі, шебер Дәулетнияз, XIX ғасырдың аяғы	қала құрылысы және сәулет	Байғанин ауданы, Жарқамыс ауылынан оңтүстік-батысқа қарай 66,9 шақырым
68	Асан-Қожа некрополі: кесене, сағанатам, құлпытастар, шағын сәулет нысандары, XVIII-XX ғасырлар	ан-самбльдер мен кешендер	Байғанин ауданы, Миялы ауылынан оңтүстік-батысқа 22,7 шақырым км, Оймауыт ауылынан оңтүстік-батысқа қарай 43 шақырым
69	Тоқпан кесенесі, сәулетші белгісіз, XIX ғасыр	қала құрылысы және сәулет	Шалқар ауданы, Аққайтым ауылынан солтүстік-батысқа 18 шақырым, Шалқар қаласынан оңтүстік-батысқа 38,3 шақырым
70	Абат-Байтақ қорымы халықтық сәулет және тас қашау өнері мемориалдық музей кешені	ан-самбльдер мен кешендер	Қобда ауданы, Талдысай ауылынан оңтүстік-батысқа қарай 12 шақырым
Барлығы: 9 тарих және мәдениет ескерткіштері (3 – қала құрылысы және сәулет, 2 – монументтік өнер құрылысы, 4 – ансамбльдер мен кешендер)			
Алматы облысы			
71	Қапшағай гидроторабы, инженер Н.В. Вологдин, сәулетші Е.В. Эрхарт, 1965-1971 жылдар	қала құрылысы және сәулет	Қонаев қаласы, Іле өзенінде
72	Қарамерген қалашығы, IX-XIII ғасырлар	археология	Балқаш ауданының Бақанас ауылынан солтүстік-шығысқа қарай 200 шақырым, Ортасу құрғақ арнасынан солтүстікке қарай 3 шақырым
73	«Таңбалы» археологиялық ландшафтының петроглифтері, қола дәуірі, орта ғасырлар	археология	Жамбыл ауданының Қарабастау ауылы, Қопа станциясынан солтүстік-батысқа қарай 40 шақырым
74	Жамбыл музей-үйінің кешені, 1938–1946 жылдар: Жамбылдың тұрғын үйі (1936-1938) – қазіргі қорсақтау қоймасы, 1935 жыл; Жамбылдың тұрғын үйі (1936-1938), қазіргі – Әдеби-мемориалдық музей-үйі, сәулетшілер В.В. Бирюков, А.К. Деев, 1938 жыл; жапсарлас құрылыс, 1995 жыл;	ан-самбльдер мен кешендер	Жамбыл ауданының Жамбыл ауылы

	Жамбыл кесенесі (1846-1865 жылдар), сәулетші И.И. Белоцерковский, 1957 жыл; әкімшілік ғимарат, 1960 жыл; саябақ		
75	Талғар (Талхиз) қалашығы, VIII-XIV ғасырлар	археология	Талғар қаласы шетінің оңтүстік бөлігі, Талғар өзенінің оң жағалауы
76	Сүйінбай Аронұлының кесенесі, 1996 жыл	қала құрылысы және сәулет	Жамбыл ауданының Қарақастек ауылы
77	Үмбетәлі Кәрібаевтың музей-үйі, 1946 жыл	қала құрылысы және сәулет	Жамбыл ауданының Үмбетәлі ауылы
78	«Таңбалы тас» петроглифтері, XVII-XVIII ғасырлар	археология	Қонаев қаласы, Іле өзенінің төменгі ағысындағы бөгеттен 25 шақырым
Барлығы: 8 тарих және мәдениет ескерткіштері (3 – қала құрылысы және сәулет, 1 – ансамбль мен кешен, 4 – археология)			
Атырау облысы			
79	Сарайшық қалашығы, XIII-XVI ғасырлар	археология	Махамбет ауданы, Сарайшық ауылынан шығысқа қарай 1,5 шақырым
80	Мұнайшылар тұрғын қалашығы (тұрғын үйлер (4), су қысымды мұнара, Құрманғазы атындағы мәдениет сарайы), сәулетшілер А.В. Арефьев, С.В. Васильковский, 1943-1948 жылдар	ансамбльдер мен кешендер	Атырау қаласы, Тұрғын қалашығы ықшамауданы, М. Әуезов көшесі, 1,2; Волгоград көшесі, 10; С. Сауырғалиев көшесі, 1; М. Әуезов көшесі, Шарипов көшесінің бұрышы
81	Жұбан кесенесі, шеберлер Шанен Бекбаев, Қаражүсіп балаларымен, XIX-XX ғасырлар	қала құрылысы және сәулет	Жылыой ауданы, Құлсары қаласынан солтүстікке қарай 90 шақырым
82	Ақын, 1836-1838 жылдардағы көтеріліс басшысы Махамбет Өтемісұлының (1803-1846 жылдар) жерленген жері, кесене 1995 жылы салынған	қала құрылысы және сәулет	Индер ауданы, Индер ауылынан оңтүстік-шығысқа қарай 40 шақырым
Барлығы: 4 тарих және мәдениет ескерткіштері (1 – археология, 1 – ансамбль мен кешен, 2 – қала құрылысы және сәулет)			
Батыс Қазақстан облысы			
83	Орыс-қырғыз (қазақ) мектебі, қазіргі – Батыс Қазақстан облыстық тарихи-өлкетану музейінің ғимараты, сәулетші белгісіз, 1864 жыл	қала құрылысы және сәулет	Орал қаласы, Н. Назарбаев даңғылы, 184
84	Қала құрылысы кешені – ескі Оралдың қала орталығынан Михаил Архангел Соборына дейін, XVIII-XX ғасырлар	ансамбль-	Орал қаласы Н. Назарбаев даңғылы, 168 Н. Назарбаев даңғылы, 179

	<p>Коммерциялық банк, қазіргі – Облыстық әкімшілік ғимараты, 1896 жыл;</p> <p>Жазалы атамандар үйі, қазіргі – Батыс Қазақстан облысы Полиция департаментінің емханасы мен госпиталінің ғимараты, 1823 жыл;</p> <p>көпес Қаревтің үйі, қазіргі – Ғ. Құрманғалиев атындағы облыстық филармония ғимараты, 1901 жыл;</p> <p>әскери шаруашылық басқармасы, қазіргі – Х. Есенжанов атындағы балалар және жасөспірімдер кітапханасы ғимараты, 1869 жыл;</p> <p>Михаил Архангел Соборы, 1740-1751 жылдар;</p> <p>типтік қалалық усадьба, қазіргі – Әскери прокуратура ғимараты, 1878 жыл;</p> <p>құтқарушы Христтің храмы, сәулетші В.Н. Чагин, 1891-1907 жылдар</p>	дер мен кешендер	<p>Қарев көшесі, 47</p> <p>Н. Назарбаев даңғылы, 166/2</p> <p>Н. Назарбаев даңғылы, 68</p> <p>Н. Назарбаев даңғылы, 147а</p> <p>Н. Назарбаев даңғылы, 202</p>
85	<p>В. Чапаев музейінің кешені, 1919 жыл;</p> <p>В. Чапаев дивизиясының 25-ші штабы (музей), 1919 жыл;</p> <p>В. Чапаевтың қайтыс болған жері (обелиск және стела), 1978 жыл;</p> <p>Чапаевшылардың бауырластар ескерткіші, 1956 жыл</p>	ан-самбль мен кешен	Ақжайық ауданы, Чапаев ауылының Мәдениет және демалыс саябағы, ескерткіштер аллеясы
86	Орда баспаханасы, қазіргі – тұрғын үй, сәулетші белгісіз, XIX ғасырдың II-ші жартысы	қала құрылысы және сәулет	Бөкей ордасы ауданы, Хан Ордасы ауылы, Абдолла Теңізбаев көшесі, 19
87	Кеңес Одағының батыры Мәншүк Мәметованың бюсті, мүсіншілер Ю.П. Поммер, Н.А. Ковальчук, 1971 жыл	монументтік өнер құрылысы	Жәнібек ауданының Жәнібек ауылы, М. Өтемісов көшесі, 26
88	<p>Батыс Қазақстан облыстық Хан ордасы тарихи-мәдени, сәулеттік-этнографиялық музей-қорығы:</p> <p>Хан сарайы ғимараты, 1828 жыл;</p> <p>Хан мешіті, қазіргі – «Хан мешіті» музейінің ғимараты, 1835 жыл;</p> <p>Дәрігер А.А. Сергачев үйі, қазіргі – Ш. Бөкеевтің әдеби-мемориалдық музейінің ғимараты, 1830 жыл;</p> <p>Қазынашылық ғимараты, қазіргі – Бөкей Ордасы тарихы музейінің ғимараты, 1867 жыл;</p> <p>Әйелдер гимназиясы, қазіргі – Халыққа білім беру музейінің ғимараты, 1883 жыл;</p> <p>Аурухана, 1872 жыл;</p> <p>Халық училищелері инспекторы Данилевскийдің үйі, қазіргі – Тұңғыш қазақ баспаханасы музейінің ғимараты, 1841 жыл;</p> <p>Жәңгір училищесі мұғалімі Ольдекоптың үйі, қазіргі –А. Тажетдиновтың мемориалдық музейінің ғимараты, 1841 жыл;</p> <p>Халық училищелері инспекторы А.Е. Алекторовтың үйі, қазіргі –С. Мендешевтің мемориалдық музейінің ғимараты, 1842 жыл;</p> <p>А. Оразбаева тұрған Халық училищелері инспекторы И.И. Проскуряковтың үйі, 1842 жыл;</p> <p>Аурухана ғимараты, қазіргі – Денсаулық сақтау мемориалдық музейінің ғимараты, 1852 жыл;</p> <p>Халық училищелері инспекторы А.А. Воскресенскийдің үйі, қазіргі – Табиғат музейінің ғимараты, 1890 жыл;</p>	ан-самбльдер мен кешендер	Бөкей ордасы ауданы, Хан Ордасы ауылы

	Жәңгірхан кесенесі, 1997 жыл; Күйші Дәулеткерей кесенесі, 2000 жыл; М. Бабажанов кесенесі, 2001 жыл; Тарғын мектебі ғимараты (Педтехникум) – қазіргі әкімшілік ғимарат, 1868 жыл		
89	Жайық қалашығы, XIV-XV ғасырлар	археология	Орал қаласынан оңтүстік-шығысқа қарай 12 шақырым, Жайық өзенінің 2-ші жайылма үсті террасасында
Барлығы: 7 тарих және мәдениет ескерткіштері (2 – қала құрылысы және сәулет, 1 – монументтік өнер құрылысы, 3 – ансамбльдер мен кешендер, 1 – археология)			
Жамбыл облысы			
90	Тараз қалашығы, I-XIX ғасырлар	археология	Тараз қаласы, Ташкент көшесі, 2
91	Талас өзенінен өтетін ортағасырлық көпірдің кирандылары, XIII ғасыр	археология	Тараз қаласының оңтүстік-шығыс шетінде, Тектұрмас кесенесінің маңы
92	Қали Жүніс моншасы, сәулетші белгісіз, XX ғасырдың басы	қала құрылысы және сәулет	Тараз қаласы, Байзақ батыр көшесі, 38
93	Қарахан кесенесі, сәулетші белгісіз, XI-XII ғасырлар	қала құрылысы және сәулет	Тараз қаласы, Қарахан көшесі, 29
94	Тектұрмас кесенесі, сәулетші белгісіз, X-XIV ғасырлар	қала құрылысы және сәулет	Тараз қаласының оңтүстік-шығыс шеті, Талас өзенінің оң жағалауы, Тектұрмас тауының шыңында
95	Дәуітбек (Шамансұр) кесенесі, сәулетші белгісіз, XIII ғасыр	қала құрылысы және сәулет	Тараз қаласы, Қарахан көшесі, 29
96	Әбдікадір мешіті-медресесі, сәулетші белгісіз, XX ғасырдың басы	қала құрылысы және сәулет	Тараз қаласы, Абай көшесі, 5
97	Жүнісбай мешіті (Әулие ата), сәулетші белгісіз, 1913 жыл	қала құрылысы және сәулет	Тараз қаласы, С. Адамбаев көшесі, 24
98	Нәметбай мешіті, сәулетші белгісіз, 1887-1897 жылдар	қала құрылысы және сәулет	Тараз қаласы, Ташкент көшесі, 21
99			

	Жамбыл Жабаевтың ескерткіші, мүсінші Х. Наурызбаев, сәулетші В. Сашенко, 1961 жыл.	мону-менттік өнер құрылысы	Тараз қаласы, Абай көшесі 125, Жамбыл облысы әкімдігі ғимаратының алдындағы алаң
100	Төменгі Барысхан қалашығы (Төрткүл), VI-XII ғасырлар	археология	Байзақ ауданы, Талас ауылынан оңтүстік-шығысқа қарай 1,5 шақырым, Талас өзенінің оң жағалауында, Тараз-Алматы жолынан солтүстікке қарай 0,5 шақырым
101	Түймекент қалашығы, VI-XII ғасырлар	археология	Байзақ ауданы, Түймекент ауылының оңтүстік-шығыс шеті, Талас өзенінің оң жағалауында
102	Оххум қалашығы, VI-XII ғасырлар	археология	Байзақ ауданы, Тегістік ауылының солтүстік-батысқа қарай 13,5 шақырым, Тегістік-Бостандық тас жолынан батысқа қарай 300 метр жерде
103	Айша бибі кесенесі, сәулетші белгісіз, XI-XII ғасырлар	қала құрылысы және сәулет	Жамбыл ауданы, Айшабибі ауылы, Батыс Европа – Батыс Қытай автомагистралынан 1 шақырым
104	Бабаджа Хатун кесенесі, сәулетшісі белгісіз, XI-XII ғасырлар	қала құрылысы және сәулет	Жамбыл ауданы, Айшабибі ауылы, Батыс Европа – Батыс Қытай автомагистралынан 1 шақырым
105	Ақыртас сәулет-археологиялық сарай кешені, VIII-XII ғасырлар	ансамбль мен кешен	Жамбыл ауданы, Ақшолақ станциясынан оңтүстікке қарай 7 шақырым
106	Жалпақтөбе (Жікіл) қалашығы, VI-XII ғасырлар	археология	Жамбыл ауданының Жалпақтөбе ауылы
107	Берікқара қорымы, біздің дәуірімізге дейінгі II ғасыры-біздің дәуіріміздің IV-ғасыры	археология	Жуалы ауданы, Қарабастау ауылынан оңтүстікке қарай 3 шақырым
108	Меркі қалашығы, VII-XIII ғасырлар	археология	Мерке ауданы, Мерке ауылының батыс бөлігі
109	Жазылбек Қуанышбаевтың ескерткіші, мүсінші Б. Түлеков, сәулетші Т. Басенов, 1962 жыл	мону-менттік өнер құрылысы	Мойынқұм ауданы, Бірлік ауылы, әкімдік ғимаратының алды
110	Шоқай Датқа кесенесі, сәулетші белгісіз, XVIII ғасыр	қала құрылысы және сәулет	Сарысу ауданы, Саудақент ауылының шығыс шетіндегі ескі зират
111	Ақкөл тұрағы, шелль-ашель	археология	Талас ауданы, Ақкөл ауылынан оңтүстік-батысқа қарай 11 шақырым, Ақкөл көлінің оңтүстігі
112	Бөріқазған тұрағы, төменгі палеолит		

		археология	Талас ауданы, Қызылаут ауылынан оңтүстік-шығысқа қарай 8 шақырым, Қаратау қаласынан солтүстік-шығысқа қарай 38 шақырым
113	Тәңірқазған тұрағы, төменгі палеолит	археология	Талас ауданы, Қызылаут ауылынан оңтүстік-шығысқа қарай 10 шақырым, Қаратау қаласынан солтүстік-шығысқа қарай 34 шақырым, Көктал өзенінен шығысқа қарай 13–15 шақырым
114	Қарақожа мешіті, сәулетші белгісіз, XX ғасырдың басы	қала құрылысы және сәулет	Талас ауданы, Сейілбек ауылынан солтүстік-шығысқа қарай 1 шақырым
115	Абдолла Ишан мешіті, сәулетші белгісіз, XX ғасырдың басы	қала құрылысы және сәулет	Талас ауданы, Үшарал ауылы, Ештайбек көшесі, 7
116	Құлан қалашығы, VI ғасыр -XIII ғасырдың басы	археология	Рысқұлов ауданы, Құлан ауылының шығыс және солтүстік-шығыс шеті
117	Ақтөбе (Степнинское) қалашығы, VI-XIII ғасырлар	археология	Шу ауданы, Ақсу ауылынан оңтүстік-шығысқа қарай 3 шақырым
118	Өрнек қалашығы, VIII-XII ғасырлар	археология	Т. Рысқұлов ауданы, Өрнек ауылынан оңтүстікке қарай 6 шақырым
119	Қостөбе қалашығы, VI-XII ғасырлар	археология	Байзақ ауданы, Сарыкемер ауылынан шығысқа қарай
Барлығы: 30 тарих және мәдениет ескерткіштері (12 – қала құрылысы және сәулет, 15 – археология, 2 – монументтік өнер құрылысы, 1 – ансамбль мен кешен)			
Жетісу облысы			
120	Ақын Сара Тастанбекованың (1878-1916 жылдар) кесенесі, 1972 жыл	қала құрылысы және сәулет	Ақсу ауданы, Көшкентал ауылынан солтүстік-батысқа қарай 8 шақырым
121	Екі мәрте Социалистік Еңбек Ері Н. Алдабергеновтің мүсіні, сәулетші Х. Наурызбаев, 1960 жыл	монументтік өнер құрылысы	Ескелді ауданы, Алдабергенов ауылының Батырлар аллеясы
122	Бесшатыр обалы қорымы, біздің дәуірімізге дейінгі VII-IV ғасырлар	археология	Кербұлақ ауданы, Басши ауылынан солтүстікке қарай 65 шақырым, Іле өзенінің оң жағалауы
123	Ш. Уәлихановтың мемориалдық музей-паркі, 1985 жыл: Ш. Уәлихановтың (1835-1865 жылдар) зираты, сәулетші М. Ващенко, горельеф авторы П. Усачев, 1958 жыл; Ш. Уәлихановтың ескерткіші, мүсіншілер Ю. Рукавишников, Н. Миловидов, 1979 жыл; Ш. Уәлихановтың «Алтынемел» музейі, сәулетшілер Б. Ыбыраев, С. Рүстембек, Р. Сейдалин, Б. Маманбаев, 1985 жыл.	ансамбльдер мен кешендер	Кербұлақ ауданы, Шоқан ауылынан батысқа қарай 3 шақырым

124	«Жаркент мешіті» сәулеттік-көркемдік музей кешені (мешіт, медресе, бас қақпа, бүйір қақпалары (оңтүстік, солтүстік), сәулетшісі Хон Пик, XIX ғасыр	қала құрылысы және сәулет	Панфилов ауданы, Жаркент қаласы, Юлдашев көшесі, 40
125	Черкасск қорғанысының мемориалы, 1918-1919 жылдар: Сарқан ауданы тарихының музейі, 1974 жыл; Черкасск қорғанысының мемориалы, мүсінші В. Рахманов, сәулетшілер А. Ордабаев, Т. Б. Сүлейменов, 1973 жыл; тұрғын үй-штабы, 1918-1919 жылдар	ансамбльдер мен кешендер	Сарқан ауданы, Черкасск ауылынан солтүстікке қарай 2,5 шақырым
126	Қойлық (Қаялық) қалашығы, VIII ғасыр-XIV ғасырдың басы	археология	Сарқан ауданы, Қойлық (Антоновка) ауылының шығыс шеті
Барлығы: 7 тарих және мәдениет ескерткіштері (2 – қала құрылысы және сәулет, 2 – археология, 1 – монументтік өнер құрылысы, 2 – ансамбль мен кешен)			
Қарағанды облысы			
127	Кеңес Одағының батыры Нүркен Әбдіровтің ескерткіші, мүсіншілер А. Билық, Ю. Гуммель, сәулетші Л. Воробьев, 1958 жыл	монументтік өнер құрылысы	Қарағанды қаласы, Н. Әбдіров даңғылы
128	Беғазы қорымы, біздің дәуірімізге дейінгі XII-X ғасырлар	археология	Ақтоғай ауданы, Беғазы ауылынан батысқа қарай 1 шақырым, Беғазы өзенінің оң жағалауы, Тоқырау өзенінің шектескен жерден 18 шақырым, Ақтоғай ауылынан оңтүстік-шығысқа қарай 40 шақырым
129	Халық композиторы Мәди Бәпиұлының зираты (1880-1921 жылдар), сәулетші белгісіз	қала құрылысы және сәулет	Қарқаралы қаласынан солтүстікке қарай 200 метр, Ақбейіт зираты
130	Қызылқент сарайының қирандылары, XIV-XV ғасырлар	археология	Қарқаралы ауданы, Кент ауылынан шығысқа қарай 3 шақырым, Қызылсу өзені Талды өзеніне құятын арнасы, Кент тауларында, Қарқаралы қаласынан оңтүстік-шығысқа қарай 40 шақырым
131	Талды I қорымы (48), біздің дәуірімізге дейінгі XIV-XI ғасырлар	археология	Шет ауданы, Жаңажұрт кентінен солтүстік-шығысқа қарай 10 шақырым, Талды өзенінің сол жағалауы
132	Бұғылы II қорымы, соңғы қола-ерте темір дәуірі	археология	Шет ауданы, Жарық станциясынан солтүстік-шығысқа қарай 40 шақырым, Шоппа өзенінің жағалауы, Бұғылы тауларының солтүстік-батыс етегі
Барлығы: 6 тарих және мәдениет ескерткіштері (1 - монументтік өнер құрылысы, 1 - қала құрылысы және сәулет, 4 - археология)			
Қостанай облысы			
133	Екі мәрте Кеңес Одағының батыры Леонид Беданың мүсіні, мүсінші Д. Шварц, 1951 жыл	монументтік өнер	Қостанай қаласы, Пушкин көшесі, 98

		кұрылысы	
134	Екі мәрте Кеңес Одағының батыры Иван Павловтың мүсіні, мүсінші Д.П. Шварц, 1952 жыл	монументтік өнер құрылысы	Қостанай қаласы, Пушкин көшесі, 98
135	Ыбырай Алтынсариннің ескерткіші, мүсінші Н.Щербаков, сәулетшілер И. Покровский, В. Горчинский, 1970 жыл	монументтік өнер құрылысы	Қостанай қаласы, Алтынсарин көшесі, 118а, Ы. Алтынсарин атындағы мектеп-интернат сквері
136	Екідің I рәсімдік құрылыс, VII-IX ғасырлар	киелі объект	Арқалық қаласы, Екідің ауылынан солтүстік-шығысқа қарай 1,5 шақырым, Қараторғай өзенінің оң жағалауы
137	Екідің II рәсімдік құрылыс, VII-IX ғасырлар	киелі объект	Арқалық қаласы, Екідің ауылынан солтүстік-шығысқа қарай 1,5 шақырым, Қараторғай өзенінің сол жағалауында
Барлығы: 5 тарих және мәдениет ескерткіштері (3 – монументтік өнер құрылысы, 2 – киелі объект)			
Қызылорда облысы			
138	Екі мәрте Социалистік Еңбек Ері Ыбырай Жақаевтың мүсіні, мүсінші А. Пекарев, сәулетшілер А. Борецкий, К. Күлбашев, 1975 жыл	монументтік өнер құрылысы	Қызылорда қаласы, Ы. Жақаев көшесі
139	Айтбай мешіті, шеберлер Ысқан және Камал, 1878 жыл	қала құрылысы және сәулет	Қызылорда қаласы, Сатпаев көшесі, 18
140	Құтқарушы Христтің шіркеуі, сәулетшілері А.Есаков, И. Калинин, XIX ғасыр	қала құрылысы және сәулет	Қызылорда қаласы, Токтыбаев көшесі, 5
141	Көтібар мұнарасы, сәулетші белгісіз, XIX ғасыр	қала құрылысы және сәулет	Қызылорда қаласы, Баймұрат батыр ауылынан солтүстік-батысқа қарай 7 шақырым
142	Бегім-ана мұнарасы, сәулетші белгісіз, IX-XI ғасыр	киелі объект	Арал ауданы, Жанақұрылыс ауылынан оңтүстікке қарай 30 шақырым
143	Жент (Жанқала) қалашығы, X-XV ғасырлар	археология	Жалағаш ауданы, Аққыр ауылынан оңтүстікке қарай 37 шақырым
144	Қарасопы кесенесі, сәулетші белгісіз, XVIII-XIX ғасырлар	киелі объект	Жаңақорған ауданы, Жаңақорған кентінен оңтүстікке қарай 5 шақырым
145	Айқожа кесенесі, сәулетші белгісіз, XVIII-XIX ғасырлар	киелі объект	Жаңақорған ауданы, Бесарық ауылынан оңтүстік-батысқа 11 шақырым

146	Ақтас мешіті, сәулетші белгісіз, 1884 жыл	киелі объект	Жаңақорған ауданы, Бесарық ауылынан оңтүстік-батысқа 11 шақырым
147	Сығанақ (Сунақата) қалашығы, X-XVIII ғасырлар	археология	Жаңақорған ауданы, Сунақата ауылынан солтүстік-батысқа қарай 2 шақырым
148	Қорасан ата кесенесі, сәулетші белгісіз, XIX ғасырдың аяғы	киелі объект	Жаңақорған ауданы, Жанарық кентінен оңтүстік-батысқа қарай 20 шақырым
149	Қала құрылысы кешені – Қазалы қаласының тарихи бөлігі, XIX ғасырдың соңы-XX ғасырдың басы: Ғанибай үйі, сәулетші белгісіз, XIX ғасыр; депутаттар кеңесінің ғимараты, қазіргі – Ғ. Мұратбаевтың мемориалдық музейінің ғимараты, сәулетші белгісіз, XIX ғасырдың соңы-XX ғасырдың басы; Ғанибай мешіті, қазіргі – қалалық кітапхана, сәулетші белгісіз, XIX ғасырдың соңы-XX ғасырдың басы; Ноғай (Нұралы) мешіті, сәулетші Ғ. Муравин, XIX ғасырдың соңы-XX ғасырдың басы	ан-самблер мен кешендер	Қазалы ауданы, Қазалы қаласы, № 7 орта мектептің ауласы Қорқыт ата көшесі, 24 Шляпин көшесі, 17 Жанұзақов көшесі, 51
150	Шіркеу, қазіргі – Теміржолшылар клубы ғимараты, сәулетші белгісіз, 1904 жыл	қала құрылысы және сәулет	Қазалы ауданы, Әйтеке би кенті, Әйтеке би көшесі, 1
151	Сараман-Қоса (Сарман-Қожа) мұнарасы, сәулетші белгісіз, X-XI ғасырлар	қала құрылысы және сәулет	Қазалы ауданы, Кәукей ауылынан шығысқа қарай 3 шақырым
152	Құттыбай кесенесі, сәулетші белгісіз, XVIII-XIX ғасырлар	қала құрылысы және сәулет	Қазалы ауданы, Жанкент ауылынан оңтүстік-батысқа қарай 4 шақырым
153	Жанкент (Янгикент) қалашығы, IX-XI ғасырлар	археология	Қазалы ауданы, Жанкент ауылынан оңтүстікке қарай 1 шақырым
154	Баланды II кесенесі, сәулетші белгісіз, біздің дәуірімізге дейінгі VI-II ғасырлар	қала құрылысы және сәулет	Қармақшы ауданы, Қуаңдария ауылынан оңтүстікке қарай 69,5 шақырым
155	Жетіасар оазисінің ескерткіштері: Жетіасар III (Алтынасар), біздің дәуірімізге дейінгі 1-ші мыңжылдықтың соңы-біздің дәуіріміздің IV-V ғасырлары); Үлкен Қос асар (біздің дәуірімізге дейінгі 1-ші мыңжылдықтың соңы-біздің дәуіріміздің VI ғасыры); Кіші Қос асар (біздің дәуірімізге дейінгі 1-ші мыңжылдықтың соңы-біздің дәуіріміздің VI ғасыры); Жалпақ асар (біздің дәуіріміздің VI-VII ғасырлары); Жоласар (біздің дәуірімізге дейінгі 1-ші мыңжылдықтың соңы-VI ғасыр); Базар асар (біздің дәуіріміздің VI-VIII ғасырлары); Бидайық асар (біздің дәуірімізге дейінгі 1-ші мыңжылдықтың соңы-біздің дәуіріміздің IV ғасыры);	археология	Қармақшы ауданының аумағында

	<p>Қаралы асар (біздің дәуірімізге дейінгі 1-ші мыңжылдықтың соңы-біздің дәуіріміздің VI-VII ғасырлары);</p> <p>Қурайлы асар (біздің дәуірімізге дейінгі 1-ші мыңжылдықтың соңы-біздің дәуіріміздің V-VII ғасырлары);</p> <p>Робинсай (Бұзықасар) (біздің дәуірімізге дейінгі 1-ші мыңжылдықтың соңы- біздің дәуіріміздің V-VII ғасырлары);</p> <p>Тік асар (біздің дәуірімізге дейінгі 1-ші мыңжылдықтың соңы- біздің дәуіріміздің IV-V ғасырлары);</p> <p>Томпақ асар (біздің дәуіріміздің IV-V ғасырлары);</p> <p>Жетіасар IX (біздің дәуіріміздің IV-VII ғасырлары)</p>		
156	Сырлытам кесенесі, XII-XIII ғасырлар	қала құрылысы және сәулет	Қармақшы ауданы, Көмекбаев ауылынан оңтүстік-батысқа қарай 106,5 шақырым
157	Қорқыт ата ескерткіші кешені (стелла, амфитеатр, кылуег, қошқар тас, музей), сәулетшілер Б. Ибраев, С. Исатаев, 1980 жыл	ансамбльдер мен кешендер	Қармақшы ауданы, Жусалы ауылынан солтүстік-батысқа қарай 18 шақырым
158	Шірік-Рабат қалашығы, біздің дәуірімізге дейінгі V-II ғасырлар	археология	Қармақшы ауданы, Көмекбаев ауылынан оңтүстік-батысқа қарай 87 шақырым
159	Бәбіш-Мола ескерткіштер кешені, біздің дәуірімізге дейінгі IV-II ғасырлар	археология	Қармақшы ауданы, Көмекбаев кентінен оңтүстігінен 47 шақырым
160	Сырлытам кесенесі, сәулетші белгісіз, XIII ғасыр	қала құрылысы және сәулет	Сырдария ауданы, Іңкәрдария ауылынан оңтүстікке қарай 25 шақырым
161	Молқалан (Молла-Қалан) кесенесі, сәулетші белгісіз, XVI ғасыр	киелі объект	Сырдария ауданы, Іңкәрдария ауылынан солтүстікке қарай 6 шақырым
162	Асанас кесенесі, сәулетші белгісіз, XVII ғасыр	киелі объект	Сырдария ауданы, Айдарлы ауылының батысынан 15 шақырым
163	Бақатам кесенесі, сәулетші белгісіз, XIX ғасыр	қала құрылысы және сәулет	Қазалы ауданы, Сарбұлақ ауылынан батысқа қарай 29 шақырым
164	Қожан қожа кесенесі, сәулетші белгісіз, XVIII ғасыр	киелі объект	Сырдария ауданы, Айдарлы ауылынан солтүстікке қарай 15 шақырым
165	Асан-ата кесенесі, сәулетші белгісіз, XVI ғасыр	киелі объект	Шиелі ауданы, Бәйгекұм ауылынан оңтүстік-шығысқа қарай 6,5 шақырым
166	Сауыскандық петроглифтері, қола, ерте темір дәуірлері	археология	Шиелі ауданы, Еңбекші кентінен солтүстік- шығысқа қарай 50 шақырым
167	Оқшы ата кесенесі, XI ғасыр	киелі объект	Шиелі ауданы, Бәйгекұм ауылынан шығысқа қарай 5 шақырым
168	Төлегетай-Қылышты ата кесенесі, XI-XII ғасырлар	киелі объект	Жаңақорған ауданы, Қырқеңсе ауылынан оңтүстікке қарай 7 шақырым
<p>Барлығы: 31 тарих және мәдениет ескерткіштері (10 – қала құрылысы және сәулет, 1 – монументтік өнер құрылысы, 11 – киелі объект, 2 – ансамбльдер мен кешендер, 7 – археология)</p>			

Маңғыстау облысы			
169	Бекет ата жерасты мешіті және Ескі Бейнеу қорымы (130 бірлік), XI-XIX ғасырлар: күмбезтамдар, сағанатамдар, құлпытастар, қойтастар, қошқартастар, қойтастар, тас қоршаулар, ұштастар, тас қоршаулар, саркофагтер, стелалар	ан-самбльдер мен кешендер	Бейнеу ауданы, Бейнеу ауылынан оңтүстік-батысқа қарай 17 шақырым
170	Омар-Тұр кесенесі, шеберлері Ө. Еламанұлы, Н. Шорабайұлы, Е. Мыңбайұлы, Ө. Аманжолұлы, Р. Жиенбайұлы, 1898 жыл	қала құрылысы және сәулет	Бейнеу ауданы, Бейнеу ауылынан шығысқа қарай 20 шақырым
171	Оғланды жеріндегі Бекет ата жерасты мешіті, XVIII ғасыр	қала құрылысы және сәулет	Қаракия ауданы, Сенек ауылынан солтүстік-шығысқа қарай 95 шақырым
172	Қызылсу некрополі (113 бірлік), XVIII-XX ғасырлар: мешіт, кесенелер, сағанатамдар, құлпытастар, қойтастар, қошқартастар, қойтастар, тас қоршаулар, ұштастар, тас қоршаулар, тас белгілер, бестастар, жетітастар	ан-самбльдер мен кешендер	Қаракия ауданы, Сенек ауылынан солтүстікке қарай 21 шақырым
173	Сенек некрополі (34 бірлік), XVII-XX ғасырлар, шеберлер Е. Дүтбай, Н. Жарасұлы: кесенелер, сағанатамдар, ұштастар	ан-самбльдер мен кешендер	Қаракия ауданы, Сенек ауылынан шығысқа қарай 1 шақырым
174	Шопан ата жерасты мешіті және некрополі (1661 бірлік), X-XIX ғасырлар: мешіт, құдық, кесенелер, сағанатамдар, құлпытастар, қойтастар, қошқартастар, қойтастар, тас қоршаулар, ұштастар, тас белгілер, бестастар, жетітастар, үйінді тастар	ан-самбльдер мен кешендер	Қаракия ауданы, Сенек ауылынан солтүстік-батысқа қарай 20 шақырым
175	Қырғын некрополі (26 бірлік), XIX-XX ғасырлар: кесене, сағанатамдар, қойтастар, екітас, ұштас, төрттас	ан-самбльдер мен кешендер	Қаракия ауданы, Жетібай ауылынан батысқа қарай 5 шақырым
176	Сисем ата некрополі (1327 бірлік), XIII-XIX ғасырлар: кесенелер, сағанатамдар, құлпытастар, қойтастар, қошқартастар, қойтастар, тас қоршаулар, ұштастар, тас белгілер, бестастар, жетітастар, үйінді тастар, композициялық құлпытас	ан-самбльдер мен кешендер	Маңғыстау ауданы, Өтес ауылынан солтүстікке қарай 35 шақырым
177	Уәли қорымы (328 бірлік), XI-XX ғасырлар: мешіт, кесенелер, сағанатамдар, құлпытастар, қойтастар, қошқартастар, тас қоршаулар, ұштастар, тас белгілер, бестастар, жетітастар, үйінді тастар, композициялық бестас, төрттастар, сандықтастар	ан-самбльдер мен кешендер	Маңғыстау ауданы, Өтес ауылынан солтүстік-шығысқа қарай 60 шақырым
178	Қарамола (Шытша, Төбекұдық) некрополі (134 бірлік), XVIII-XIX ғасырлар: кесене, сағанатамдар, қойтастар, сандықтастар, тас қоршаулар, тастан қаланған төбешіктер	ан-самбльдер мен кешендер	Түпқараған ауданы, Таушық ауылынан солтүстікке қарай 20 шақырым
179	Шақпақ ата жерасты мешіті және некрополі (57 бірлік), IX-X ғасырлар және XIV-XIX ғасырлар:	ан-самбль	Маңғыстау ауданы, Таушық ауылынан солтүстік-батысқа қарай 30 шақырым

	мешіт, сағанатамдар, құлпытастар, тас қоршаулар, қойтастар, сандықтастар, шырақтас	мен кешен	
180	Масат ата жерасты мешіті және некрополи (526 бірлік), X-XIX ғасырлар: мешіт, күмбестамдар, сағанатамдар, қойтастар, тас қоршаулар, тас белгілер, композициялық қойтастар, төрттастар, үштастар, бестастар, жетітастар, үйінді тастар, сандықтастар, екітастар, композициялық қойтас, композициялық құлпытас	ан-самбльдер мен кешендер	Маңғыстау ауданы, Ұштаған ауылынан оңтүстік-шығысқа қарай 40 шақырым
181	Қапаш мешіті, шебер Капаш Қинақұлы, 1928 жыл	қала құрылысы және сәулет	Маңғыстау ауданы, Жармыш ауылынан солтүстік-батысқа қарай 20 шақырым
182	Ақүйік некрополи (13 бірлік), XIX-XX ғасырлар: кесенелер, сағанатамдар, тас қоршаулар, тас үйінді	ан-самбльдер мен кешендер	Маңғыстау ауданы, Шетпе ауылынан оңтүстік-шығысқа қарай 17 шақырым
183	Бекі қорымы (113 бірлік), XVIII-XIX ғасырлар: кесенелер, сағанатамдар, құлпытастар, қойтастар, сандықтастар, төрттастар, қоршаулар, үйінді тастар, тас белгілер, тас қоршаулар	ан-самбльдер мен кешендер	Маңғыстау ауданы, Бекі ауылынан батысқа қарай 1 шақырым
184	Каратөбе некрополи (225 бірлік), XVIII-XX ғасырлар: сағанатамдар, құлпытастар, қойтастар, сандықтас, үштастар, тас қоршаулар, қоршаулар, үйінді тастар, тас белгілер	ан-самбльдер мен кешендер	Маңғыстау ауданы, Шебір ауылынан оңтүстік-шығысқа қарай 15 шақырым
185	Қараман ата жерасты мешіті және некрополи (470 бірлік), XIII-XIX ғасырлар: жер асты мешіті, кесене, сағанатамдар, құлпытастар, қойтастар, сандықтастар, үштастар, тас белгілер, қос тас белгілер, композициялық үштас, үштас, төрттас, бестас, үйінді тас белгі, тас қоршаулар	ан-самбльдер мен кешендер	Маңғыстау ауданы, Шетпе ауылынан оңтүстік-батысқа 35 шақырым
186	Қамысбай некрополи (430 бірлік), XV-XIX ғасырлар: кесенелер, сағанатамдар, құлпытастар, қойтастар, тас қоршаулар, үйінді тастар, сандықтастар, композициялық құлпытас, үштастар, шырақтастар, композициялық қойтас, екітастар, тас белгілер, бестастар, төрттастар, қос тас белгілер	ан-самбльдер мен кешендер	Маңғыстау ауданы, Шетпе ауылынан оңтүстік-шығысқа қарай 14 шақырым
187	Бесінбай некрополи (81 бірлік), XVII-XIX ғасырлар: кесенелер, сағанатамдар, құлпытас, қойтастар, тас қоршаулар, сандықтастар, шырақтастар, төрттас, үйінді тастар, композициялық төрттас, композициялық тас қоршау, композициялық құлпытас	ан-самбльдер мен кешендер	Түпқараған ауданы, Форт-Шевченко қаласынан шығысқа қарай 25 шақырым
188	Тарас Шевченко мемориалдық кешені (1847-1857 жылдар), сәулетші белгісіз, 1932 жыл: Т. Шевченконың жер үйі, 1853 жыл; үй-музейі, 1853 жыл; құдық, 1853-1857 жылдар; Т. Шевченконың мүсіні, 1888 жыл	қала құрылысы және сәулет	Түпқараған ауданы, Форт-Шевченко қаласы, Т. Г. Шевченко атындағы парк, Б. Маяұлы көшесі, 7
Барлығы: 20 тарих және мәдениет ескерткіштері (4 – қала құрылысы және сәулет, 16 – ансамбльдер мен кешендер)			
Павлодар облысы			
189			Павлодар қаласы, Астана көшесі, 149

	Көпес Деровтың сауда үйі, қазіргі – Г. Потанин атындағы облыстық тарихи-өлкетану музейі, сәулетші П. Батов, 1896 жыл	қала құрылысы және сәулет	
190	Халық ақыны Естай Беркімбаулының мазары (1874-1946 жылдар), сәулетші белгісіз, 1946 жыл	қала құрылысы және сәулет	Ақтоғай ауданы, Мүткенов ауылынан оңтүстікке қарай 4 шақырым
191	Халық ақыны Жаяу Мұса Байжанұлының мазары (1835-1929 жылдар), сәулетші белгісіз, 1929 жыл	қала құрылысы және сәулет	Баянауыл ауданы, Жаңатілек ауылынан оңтүстік-батысқа қарай 30 шақырым
Барлығы: 3 тарих және мәдениет ескерткіштері (3 – қала құрылысы және сәулет)			
Солтүстік Қазақстан облысы			
192	Абылай үйі (әскери лазарет, казармалар), қазіргі – «Абылай хан Резиденциясы» музей кешені, сәулетші белгісіз, 1829 жыл	қала құрылысы және сәулет	Петропавл қаласы, Карим Сутюшев көшесі, 16
193	Көпес Янгуразовтың үйі, қазіргі – Тарихи-мәдени мұраны қорғау және пайдалану орталығының ғимараты, авторлары белгісіз итальяндық сәулетшілер, XX ғасырдың басы	қала құрылысы және сәулет	Петропавл қаласы, Горький көшесі, 181
194	Көпес Юзефовичтің үйі, қазіргі – Бейнелеу өнері музейі, сәулетші А. Зенков, 1909 жыл	қала құрылысы және сәулет	Петропавл қаласы, 314-ші атқыштар дивизиясы көшесі, 83
195	Қарасай және Ағынтай батырлар ескерткіші, мүсінші Б. Досжанов, 1999 жыл	монументтік өнер құрылысы	Петропавл қаласы, Театральный алаңы
196	Қарасай және Ағынтай батырлар мемориалдық кешені, сәулетшілер Б. Ибраев, С. Агитаев, 1999 жыл	киелі объект	Айыртау ауданы, Қарасай ауылынан оңтүстік-шығысқа қарай 4 шақырым
197	Ботай қонысы, біздің дәуірімізге дейінгі XXIV-XXII ғасырлар	археология	Айыртау ауданы, Никольское ауылынан оңтүстік-шығысқа қарай 1,5 шақырым, Иман-Бүрлік өзенінің оң жағалауы
198	Сырымбет усадьбасы (Уәлихановтар усадьбасы), құрылысшы Ермолаев, XIX ғасыр	ансамбльдер мен кешендер	Айыртау ауданы, Сырымбет ауылынан оңтүстік-шығысқа қарай 3 шақырым
199	Қожаберген жыраудың жерленген жері (1663-1762 жылдар), 2000 жылы кесене салынған, сәулетші А. Социалұлы	киелі объект	Жамбыл ауданы, Благовещенка ауылы
200	Қызылоба қорымы, XIV-XV ғасырлар		

		археология	Уәлихан ауданы, Береке ауылынан 5 шақырым
Барлығы: 9 тарих және мәдениет ескерткіштері (3 – қала құрылысы және сәулет, 1 – монументтік өнер құрылысы, 2 – киелі объект, 1 – ансамбльдер мен кешендер, 2 – археология)			
Түркістан облысы			
201	Қожа Ахмет Ясауи кесенесі, сәулетші белгісіз, XIV ғасырдың соңы	қала құрылысы және сәулет	Түркістан қаласының оңтүстік-шығыс бөлігі, Түркістан қалашығының аумағы
202	Күлтөбе қалашығы, III-IV- XIV-XIX ғасырлар	археология	Түркістан қаласы, Қожа Ахмет Ясауи кесенесінен оңтүстікке қарай 350 метр
203	Ежелгі Түркістан қалашығы, XV-XIX ғасырлар	археология	Түркістан қаласының оңтүстік-шығыс бөлігінде
204	Қылуат жер асты мешіті, сәулетші белгісіз, XII-XX ғасырлар	қала құрылысы және сәулет	Түркістан қаласы, Қожа Ахмет Ясауи ханакасынан оңтүстікке қарай 150 метр
205	Әулие Құмшық ата жер асты мешіті, сәулетші белгісіз, XI-XII ғасырлар	қала құрылысы және сәулет	Түркістан қаласы, Қожа Ахмет Ясауи кесенесінен оңтүстік-шығысқа қарай 1 шақырым
206	Шілдехана, сәулетші белгісіз, XI-XII ғасырлар	қала құрылысы және сәулет	Түркістан қаласы, Қожа Ахмет Ясауи кесенесінен солтүстік-батысқа қарай 22 метр
207	Тәуке хан кесенесі, авторы белгісіз, XIV-XVII ғасырлар	қала құрылысы және сәулет	Түркістан қаласы, Қожа Ахмет Ясауи кесенесінен оңтүстікке қарай 40 метр
208	Рәбия Сұлтан Бегім кесенесі, сәулетші белгісіз, XV ғасыр	қала құрылысы және сәулет	Түркістан қаласы, Қожа Ахмет Ясауи кесенесінен оңтүстік-шығысқа қарай 60 метр
209	Белгісіз сағана (склеп), сәулетші белгісіз, XVI ғасыр	қала құрылысы және сәулет	Түркістан қаласы, Қожа Ахмет Ясауи кесенесінен оңтүстік-шығысқа қарай 45 метр
210	Цитадель қамал қабырғасы, сәулетші белгісіз, XVI-XIX ғасырлар	қала құрылысы және сәулет	Түркістан қаласы, ежелгі Түркістан қаласы шығыс қамалының бөлігі
211	Шығыс моншасы, сәулетші белгісіз, XVI-XX ғасырлар	қала құрылысы	Түркістан қаласы, Қожа Ахмет Ясауи кесенесінен оңтүстік-батысқа қарай 150 метр

		және сәулет	
212	Есім хан кесенесі, сәулетші белгісіз, XVII ғасыр	қала құрылысы және сәулет	Түркістан қаласы, Қожа Ахмет Ясауи кесенесінің батыс мұнарасынан оңтүстікке қарай 12 метр
213	Цитадель қамал қақпасы, сәулетші белгісіз, XVI-XIX ғасырлар	қала құрылысы және сәулет	Түркістан қаласы, ежелгі Түркістан қалашығы қамалының шығыс жағы
214	Жұма мешіті, сәулетші белгісіз, XIX ғасыр	қала құрылысы және сәулет	Түркістан қаласы, Қожа Ахмет Ясауи кесенесінен оңтүстікке қарай 150 метр, Қылует жер асты мешітінің жанында
215	Темір жол станциясы кешені, (вокзал, депо, тұрғын үйлер, мұздықтар) сәулетші белгісіз, 1903 жыл	қала құрылысы және сәулет	Түркістан темір жол станциясы
216	Сауран археологиялық сәулеттік кешені, I-XIX ғасырлар	археология	Түркістан қаласынан 40 шақырым, Батыс Европа – Батыс Қытай трассасынан 1 шақырым
217	Қарасу тұрағы (Ш.Уәлиханов атындағы), мұстье дәуірі	археология	Бәйдібек ауданы, Қарасу ауылынан 2 шақырым солтүстік-батысқа қарай, Арыстанды өзенінің оң жағалауы
218	Аппақ Ишан сәулет кешені (мешіт, медресе, дәрісхана), сәулетші белгісіз, XIX ғасыр	қала құрылысы және сәулет	Бәйдібек ауданы, Шаян ауылының батыс шетінде
219	Ысмайыл ата сәулет кешені, XI–XIX ғасырлар: Ысмайыл ата кесенесі, орта ғасыр; Жәбірейіл кесенесі, XIX ғасыр; Кошқар-ата кесенесі, орта ғасыр; мешіт, кейінгі орта ғасыр; шілдехана, орта ғасыр; қақпа, XIX ғасыр	қала құрылысы және сәулет	Қазығұрт ауданы, Тұрбат ауылының орталығы
220	Арыстанбаб кесенесі, XIV-XV ғасырлар, XX ғасырдың басында қайта салынған	қала құрылысы және сәулет	Отырар ауданы, Қоғам ауылынан солтүстікке қарай 1 шақырым
221	Оқсыз (Оксус) қалашығы, I-XIV ғасырлар	археология	Отырар ауданы, Маяқұм ауылынан солтүстікке 8 шақырым, Сырдария өзенінің сол жағалауы
222	Отырар қалашығы, I-XVIII ғасырлар	археология	Отырар ауданы, Талапты ауылының оңтүстік-шығыс шеті
223	Медресе, сәулетші белгісіз, XIX ғасырдың аяғы		

		қала құрылысы және сәулет	Созақ ауданы, Баба-ата ауылының сол-түстік шеті
224	Баба ата мешіт-кесенесі, шеберлері Әбдірахман, Әбдіразақ, ХІХ ғасырдың аяғы	қала құрылысы және сәулет	Созақ ауданы, Баба ата ауылының сол-түстік шеті
225	Қорған қирандылары, VI-X ғасырлар	археология	Созақ ауданы, Баба ата ауылының сол-түстік шеті, Баба ата қалашығының аумағы
226	Ноғай Ишан мешіті, сәулетші белгісіз, ХІХ ғасыр	қала құрылысы және сәулет	Созақ ауданы, Созақ ауылының орталығы
227	Ишан базар мешіті (Ақмешіт), сәулетші белгісіз, ХІХ ғасырдың соңы	қала құрылысы және сәулет	Ордабасы ауданы, Аққойлы ауылының орталығы
228	Ақбикеш (Ақсүмбе) мұнарасы, сәулетші белгісіз, ХІІІ-ХІV ғасырлар	қала құрылысы және сәулет	Созақ ауданы, Ақсүмбе ауылынан батысқа қарай 1 шақырым
229	Үкаша (Үкаш) ата кешені (мазар, құдық), сәулетші белгісіз, ІХ-Х ғасыр	қала құрылысы және сәулет	Түркістан қаласынан 35 шақырым, Ба-байқорған ауылы
230	Гаухар ана кесенесі, сәулетші белгісіз, ХІІ-ХІV ғасыр	қала құрылысы және сәулет	Түркістан қаласы
231	Гарнизон штабының ғимараты, сәулетші белгісіз, ХІХ ғасыр	қала құрылысы және сәулет	Түркістан қаласы, Әйтеке би көшесі, 1
232	Ордабасы қорымы, VII-ХІІ ғасырлар	археология	Ордабасы ауданы Бадам ауылынан шығысқа қарай 2 шақырым
233	Әлқожа ата кесенесі, ХІІ ғасыр	қала құрылысы және сәулет	Түркістан қаласы, Ә. Тұтқабаев көшесі, Қожа Ахмет Ясауи кесенесінен шығысқа қарай 2,5 шақырым
234	Жүсіп ата кесенесі, ХІІ-ХV ғасырлар	қала құрылысы	Сауран ауданы, Ескі Иқан ауылы

		және сәулет	
235	Жәудір-ана мешіт-медресесі, XIV-XV – XIX - XX ғасырлар	археология	Түркістан қаласы, Қожа Ахмет Ясауи кесенесінен оңтүстік-шығысқа қарай 1 шақырым
236	Құрбан ата кесенесі, 1991 жыл	қала құрылысы және сәулет	Отырыр ауданы, Қоғам ауылы, Арыстанбаб кесенесінің аумағы
237	Өзбекәлі Жәнібеков кесенесі, 2000 жыл	қала құрылысы және сәулет	Отырыр ауданы, Қоғам ауылы, Арыстанбаб кесенесінің аумағы
238	Ұзын ата кесенесі, XIX - XX ғасырлар	қала құрылысы және сәулет	Шардара ауданы, Ұзын ата ауылынан 4 шақырым солтүстік-шығыста
239	Әлди бастау әулиесі, X-XI ғасырлар	археология	Түлкібас ауданы, Абай ауылы
240	Шамет Ишан мешіт-медресесі, XIX ғасыр	қала құрылысы және сәулет	Қарнак ауылының орталығы
Барлығы: 40 тарих және мәдениет ескерткіштері (30 – қала құрылысы және сәулет, 10 – археология)			
Ұлытау облысы			
241	Айдарлы қорымдар тобы, кейінгі қола дәуірі-ерте темір дәуірі	археология	Жаңарқа ауданы, Айшырақ ауылынан батысқа қарай 2 шақырым, Атасу өзенінің оң жағалауы, Ақсай алқабы
242	Саңғыру қорымы II (150 тас қоршаулар), қола дәуірі-ерте темір дәуірі	археология	Жаңарқа ауданы, Айшырақ ауылынан батысқа қарай 5,5 шақырым, Дарат қосалқы шаруашылығынан солтүстік-батысқа қарай 4 шақырым, Саңғыру шатқалы, Атасу өзенінің жоғары ағысында
243	Айшырақ қорымы, қола дәуірі	археология	Жаңарқа ауданы, Ақтау ауылынан солтүстікке қарай 20 шақырым, Атасу өзенінің сол жағалауында, Қаражал кенішінен оңтүстік-шығысқа қарай 93 шақырым
244	Саңғыру I қорымы (40 тас қоршаулар), кейінгі қола дәуірі	археология	Жаңарқа ауданы, Ақтау ауылы, ауылдан шығысқа қарай 45 шақырым, Саңғыр шатқалында, Дарат шатқалынан солтүстік-шығысқа қарай 3 шақырым
245	Жұбан-ана кесенесі, сәулетші белгісіз, XI-XII ғасырлар	қала құрылысы және сәулет	Жаңарқа ауданы, Монадыр станциясынан солтүстік-батысқа қарай 12 шақырым, Сарысу өзенінің оң жағалауында

246	Айранбай (Бескүмбез) кесенесі, сәулетші белгісіз, XIX ғасыр	қала құрылысы және сәулет	Ұлытау ауданы, Алғабас ауылынан оңтүстікке қарай 35 шақырым, Сарысеңгір өзенінің оң жағалауы
247	Аяқамыр кесенесі, сәулетші белгісіз, XI-XII ғасырлар	қала құрылысы және сәулет	Ұлытау ауданы, Жезді ауылынан солтүстік-батысқа қарай 9 шақырым, Жезді өзенінің сол жағалауы
248	Алаша-хан кесенесі, сәулетші белгісіз, XI-XII ғасырлар	қала құрылысы және сәулет	Ұлытау ауданы, Малшыбай ауылынан оңтүстік – батысқа қарай 2 шақырым, Қаракенгір өзенінің оң жағалауында
249	Жошы хан кесенесі, сәулетші белгісіз, XIII ғасырдың I-ші жартысы	қала құрылысы және сәулет	Ұлытау ауданы, Малшыбай ауылынан оңтүстік-шығысқа қарай 28 шақырым, Кеңгір өзенінің сол жағалауы, Жезқазған қаласынан солтүстік-шығысқа қарай 50 шақырым
250	Дүзен кесенесі (Жүзден), шебер Еманұлы Сералы, 1863-1866 жылдар	қала құрылысы және сәулет	Ұлытау ауданы, Малшыбай ауылынан солтүстік-батысқа қарай 30 шақырым, Қаракенгір өзенінің оң жағалауы
251	Домбауыл салт-жоралғы құрылысы, VIII-IX ғасырлар	қала құрылысы және сәулет	Ұлытау ауданы, Малшыбай ауылынан оңтүстік-шығысқа қарай 24 шақырым, Кеңгір өзенінің сол жағалауы, Жезқазған қаласынан солтүстік-шығысқа қарай 55 шақырым
252	Лабак кесенесі, сәулетші белгісіз, XIX ғасыр	қала құрылысы және сәулет	Ұлытау ауданы, Малшыбай ауылынан оңтүстік-шығысқа қарай 20 шақырым, Қаракенгір өзенінің сол жағалауы
253	Кетебай кесенесі, сәулетші белгісіз, 1898 жыл	қала құрылысы және сәулет	Ұлытау ауданы, Малшыбай ауылынан оңтүстік-шығысқа қарай 20 шақырым, Қаракенгір өзенінің сол жағалауы
254	Болған-ана кесенесі, сәулетші белгісіз, XII-XIII ғасырлар	қала құрылысы және сәулет	Ұлытау ауданы, Талап ауылынан оңтүстік-шығысқа қарай 30 шақырым
255	Басқамыр қалашығы, IX-XII ғасырлар	археология	Ұлытау ауданы, Талдысай ауылынан оңтүстік-шығысқа қарай 0,5 шақырым, Жезді кентінен солтүстікке қарай 18 шақырым, Жезді өзенінің сол жағалауы, Талдысай өзенінің сағасы
256	Мақат кесенесі, сәулетші белгісіз, 1923 жыл	қала құры-	Ұлытау ауданы, Шеңбер ауылынан солтүстік-батысқа қарай 8 шақырым

		лысы және сәулет	
257	Ақмешіт әулие кешені, XIV-XV ғасырлар	археология	Ұлытау ауданы, Ұлытау кентінен батысқа қарай Ақмешіт әулие тауының шыңы
Барлығы: 17 тарих және мәдениет ескерткіштері (11 - қала құрылысы және сәулет, 6 - археология)			
Шығыс Қазақстан облысы			
258	Халық үйі, қазіргі – Жамбыл атындағы облыстық драма театры, сәулетші белгісіз, 1902 жыл	қала құрылысы және сәулет	Өскемен қаласы, Тоқтаров көшесі, 47а
259	Металлургтер мәдениет сарайы, сәулетші Л.Маковеев, 1957 жыл	қала құрылысы және сәулет	Өскемен қаласы, Назарбаев даңғылы, 68
260	Кеңес Одағының батыры Төлеген Тоқтаровтың ескерткіші, мүсінші П. Шишов, сәулетшілер В. Раппопорт, А. Матиросов, 1970 жыл	монументтік өнер құрылысы	Риддер қаласы, Тоқтаров көшесі
261	Шілікті обалы қорымы, біздің дәуірімізге дейінгі VII-V ғасырлар	археология	Зайсан ауданы, Шілікті ауылынан оңтүстік-батысқа қарай 3 шақырым және солтүстік шығысқа қарай 5 шақырым
262	Зейнолла кесенесі, құрылысшы-шебер Баязит Сатбаев, 1925 жыл	қала құрылысы және сәулет	Зайсан ауданы, Жолшы ауылынан солтүстік-шығысқа қарай 0,5 шақырым
263	Аблайкет ғибадатханасының қирандылары, 1654-1657 жылдар	археология	Ұлан ауданы, Бозанбай ауылынан оңтүстік-шығысқа қарай 15 шақырым
264	Б. Шаяхметовтың бюсті, мүсінші В.Самойлов, сәулетші С.Артемченко, 2014 жыл	монументтік өнер құрылысы	Өскемен қаласы, Бағдат Шаяхметов көшесі, 6, «Өскемен титан-магний комбинаты» акционерлік қоғамының Мәдениет үйінің алдындағы алаң
265	Берел қорымы, ерте темір дәуірі-ерте орта ғасыр	археология	Қатонқарағай ауданы, Жамбыл ауылы
Барлығы: 8 тарих және мәдениет ескерткіштері (3– қала құрылысы және сәулет, 2– монументтік өнер құрылысы, 3 – археология)			